

A group of people, mostly women, are standing in a dark room. In the center, a woman with long brown hair is wearing a white turtleneck sweater. She is looking slightly to her right. Other people are visible around her, some with their backs to the camera. The lighting is dramatic, highlighting the woman in white against the dark background.

THEATERGROEP
MOIRA PRESENTEERT:

TROJAANSE VROUWEN

Trojaanse Vrouwen

*Geschreven door Jeroen Meertens,
Thijs Verasdonck & Nelie Vos*

*Mei 2017
Nijmegen*

Dit tekstboekje is geproduceerd met steun van Stichting Carptim (www.carptim.nl)

Copyright © 2017 Jeroen Meertens, Thijs Verasdonck, Neline Vos, Nijmegen

Voorwoord

Lieve lezer,

Hoewel Trojaanse vrouwen het verhaal vertelt van vier verloren vrouwen aan het einde van de Trojaanse oorlog, is het thema van alle tijden: oorlog. Anno 2017, ruim 3000 jaar na deze Trojaanse oorlog, zijn oorlog en de vluchtelingencrisis nog steeds grote thema's in onze samenleving. Deze thema's zijn voor de cast van Moira de afgelopen maanden belangrijke gespreksstof geweest. Hoe kijken wij, als toeschouwer, naar de gruwelen van oorlog? Hoe kijken wij naar het lot van het slachtoffer? Hoe kijken wij naar de lof op de overwinnaar? Wat weten we van oorlogen, die ons alleen bekend zijn door de geschiedenisboeken? Kunnen we dat, mógen we dat gelijk stellen aan wat we leren over het effect van oorlog zoals we dat nu, in onze eigen tijd, ervaren.

Het was Emerson die in 1841 zei: *“What is History,” said Napoleon, “but a fable agreed upon?”* Is alles waar wat wij over oorlog horen? Wat wordt er weggelaten? Is het altijd de overwinnaar die de geschiedenis schrijft? Deze vragen vormden niet alleen de basis voor – bijna filosofische – discussies tijdens de repetities, maar ook daarvóór al, tijdens het schrijfproces. Ikzelf heb mij met mijn medeschrijvers, Jeroen Meertens en Nelie Vos, deze zomer gebogen over wat de betekenis is van het verhaal van de Trojaanse Vrouwen anno nu. In iedere bewerking van een klassieke tragedie worstelt een schrijver met de klassieke conventies: in hoeverre houd je de oorspronkelijke tragedie in stand? Het Koor is één van die

conventies die vaak een uitdaging vormen. Om deze tragedie naar het heden te halen hebben wij ervoor gekozen het Koor de stem van de pers te geven.

Nieuwsinstellingen over de hele wereld, op kleine en grote schaal, houden zich dag en nacht bezig met wat er gebeurt op deze wereld en leggen alles nauwkeurig vast, stellen kritische vragen en proberen een verhaal te vertellen dat zo dicht mogelijk bij de waarheid ligt. Waar het werk van Euripides zich voornamelijk focust op de vier vrouwen gaat ons werk verder. Wat gaat er om in het hoofd van vier vrouwen die alles kwijt zijn? Wat is de rol van de pers? Wie zijn de vier veldheren, die het recht nemen over het lot van deze vrouwen te oordelen?

Dit jaar ben ik bij Moira actief geweest als schrijver, acteur en producent. Ik ben betrokken geweest bij het tot stand komen van dit stuk van begin tot eind. Ik heb plezier beleefd, maar ook veel geleerd. Zoals gewoonlijk ben ik het stuk uitgegaan met meer vragen dan wanneer ik er in ging. Wat, naar mijn idee, altijd een goed teken is. Zo hoop ik ook dat wij u, als toeschouwer, aan het denken hebben kunnen zetten, iets geleerd kunnen hebben of – tenminste – een plezierige avond hebben kunnen leveren. Wij willen iedereen die dit jaar weer betrokken was bij Moira hartelijk danken.

Met theatrale groeten,

Thijs Verasdonck

Producent Moira 2016/2017

Trojaanse Vrouwen

Dramatis personae

Hekabe	-	<i>Evelien Renders</i>
Helena	-	<i>Mirella Jongsma</i>
Andromache	-	<i>Celine Teeuwen</i>
Kassandra	-	<i>Joos de Ruiter</i>
Agamemnon	-	<i>Stefan van den Berg</i>
Menelaos	-	<i>Thijs Verasdonck</i>
Odysseus	-	<i>Thomas Pijnaker</i>
Neoptolemos	-	<i>Ramon Frederix</i>
Talthybios	-	<i>Olle Paap</i>
Hij van Bovenaf	-	<i>Thijs Strangmann</i>
Zij van Bovenaf	-	<i>Floor Zwertbroek</i>
Koorlid (Omroep Troje)	-	<i>Ralph Berns</i>
Koorlid (NOS)	-	<i>Rosa Poels</i>
Koorlid (CCN)	-	<i>Elli Damen</i>
Koorlid (BBC)	-	<i>Jens Brugman</i>

Akte I

Scène 2 *De Journalisten*

ZIJ Welkom! Je komt voor de persconferentie neem ik aan? Van welke zender ben jij?

KOORLID (OT) Omroep Troje, mevrouw.

ZIJ Als je dan hier wilt staan? We gaan zo beginnen hoor. (NOS op) En daar is vast nog een collega. Hoe groot is jouw bereik?

KOORLID (NOS) Bereik, mevrouw?

ZIJ Ach, je weet wel, als jij zegt: 'Vanavond bereikt een enorme tornado het westen van ons land', hoeveel mensen timmeren hun ramen dan dicht?' of als jij zegt: 'Onderzoek toont aan dat als je vreemd gaat, je adem gaat stinken', hoeveel mensen gaan dan overdreven kauwgum kauwen?

KOORLID (NOS) Wij van de NOS zullen het niet snel hebben over onderzoek over vreemd gaan, we zijn de grootste nieuwsverspreider van ons land.

ZIJ Nederland, toch? Niet een enorm bereik dus. Goed, waar blijft de rest, het grof geschut? CNN, BBC?

KOORLID (CNN en BBC) Hier!

HIJ Welkom allemaal. Natuurlijk heeft ieder van u het nieuws van de geweldige Griekse overwinning op de Trojanen vernomen. Speciaal voor u hebben wij een persconferentie mogelijk gemaakt met enkele Griekse helden uit deze oorlog.

Op dit moment zitten zij nog volop in de onderhandelingen omtrent de nasleep van een omvangrijke oorlog als deze. Natuurlijk begrijpt u allen dat dit een delicate aangelegenheid is, in dat opzicht is het natuurlijk overbodig om te zeggen, maar toch – zodat er geen verwarring zal ontstaan – wil ik dit moment aangrijpen om te zeggen dat vragen omtrent de *modus operandi* van de Griekse helden niet beantwoord zullen worden. Is dat helder?

KOORLID (OT) U zegt dus dat we geen vragen mogen stellen over het hoe van de oorlog, omdat er besprekingen zijn over de gevolgen?

HIJ Dat is feitelijk juist.

KOORLID (NOS) Sorry hoor, maar mijn kijkers verwachten te horen wat er daadwerkelijk gebeurd is in de oorlog en wat dit tot gevolg heeft! U kunt ons niet verbieden deze prangende vragen te stellen!

ZIJ Vanzelfsprekend. Dat is ook geenszins onze intentie; volledige transparantie is het enige acceptabele pad in een tijd als deze. Wat mijn collega u enkel zou willen vragen is enigszins respect te tonen aan de mannen die zich zo hebben ingespannen voor deze vrede, waar we allemaal zo lang op hebben gewacht.

KOORLID (OT) Dus voor u maakt het niet uit op welke manier deze vrede verkregen is?

ZIJ Zo zijn alle vredes verkregen, gedane zaken nemen geen keer. We weten het allemaal, niet dan?

KOORLID (BBC) Zeker, u heeft gelijk. We kennen onze plaats en hebben meer dan genoeg vragen voor de internationale helden, aan Griekse kant.

KOORLID (CNN) Dat de Trojaanse kant niet minder is, staat buiten kijf. Maar het is niet aan ons geschiedenis te fabriceren. Deze waarheid ligt aan onze voeten en is aan ons om te verkondigen.

HIJ De heren zijn zover. En onthoud dat vragen over de *modus operandi* niet zullen worden getolereerd.

Scène 3 *Hoe is het nu met...?*

(Heren komen op, Hij en Zij zetten applaus in)

HIJ Dames en heren van de pers, mag ik aan u voorstellen: Agamemnon, koning van Mycene, eerste van de Grieken, Menelaos, koning van Sparta, Odysseus, koning van Ithaka, en Neoptolemos, zoon van Achilles.

ZIJ Wie mag ik eerst het woord geven?

KOORLID (CNN) Ja! CNN hier. Allereerst van harte gefeliciteerd met uw behaalde overwinning. Hoe gaat het nu met de overwinnaars? Hoe voelt u zich nu u de oorlog daadwerkelijk gewonnen heeft?

AGAMEMNON Goed! Wij zijn inderdaad de overwinnaars. De terechte winnaars! De Grieken zijn sterker gebleken, en dat is terecht!

ODYSSEUS Daar sluit ik mij bij aan. De strijd is voorbij, en hoewel het beide partijen uiteraard met grote verliezen achterlaat, ben ik blij dat wij onszelf de overwinnaars mogen noemen.

KOORLID (CNN) Inderdaad: grote verliezen aan beide kanten, maar ik kan me voorstellen dat u van binnen ook wel wilt juichen, heer Neoptolemos?

NEOPTOLEMOS Ja natuurlijk, we hebben ze met z'n allen flink laten zien wie hier de baas is!

KOORLID (OT) De brute manier waarop dat gebeurde is natuurlijk niet onopgemerkt gebleven.

ZIJ Geen vragen over de *modus operandi*!

ODYSSEUS Waar heer Neoptolemos naartoe wil is dat we onze overwinning voor een groot deel natuurlijk te danken hebben aan de vele dappere strijders die hun leven hebben gegeven voor hun vaderland.

KOORLID (NOS) Één van die dappere strijders is natuurlijk uw vader, Neoptolemos. Hoe is het om in zijn voetsporen te treden?

NEOPTOLEMOS Pittig. Hij is een held, voor het hele Griekse volk en voor mij. Ik hoop dat ik hem eer kan brengen.

AGAMEMNON Neoptolemos is bescheiden, zijn daden brachten niet alleen zijn vader maar ons allen eer.

KOORLID (OT) Refereert u nu misschien naar de dood van de Trojaanse koning?

HIJ De *modus operandi* wordt niet besproken!

KOORLID (CNN) In de strijd voor het vaderland heeft u allen vast een hoogtepunt dat u met ons kan delen, Menelaos?

MENELAOS Koning Menelaos. Het einde.

KOORLID (CNN) Pardon?

ODYSSEUS Koning Menelaos bedoelt uiteraard dat het moeten uitvechten van een oorlog ook negatieve kanten heeft. Naast de positieve, wij hebben gewonnen, zijn we toch blij het te kunnen afsluiten.

KOORLID (BBC) Wij waren eerder geïnformeerd dat er – zelfs na het winnen van de oorlog – nog allerlei zaken zijn die u moet regelen. Wat zijn dit voor zaken, koning Agamemnon?

AGAMEMNON Het gaat hier vooral om administratieve zaken en formaliteiten zoals het verdelen van de buit.

KOORLID (NOS) Mijn bronnen vertellen mij dat er nog enkele prominente vrouwen in Troje zijn achtergebleven, rekent u deze toevallig ook tot de...uh... buit?

ODYSSEUS De toekomst van deze Trojaanse vrouwen is een gevoelige kwestie waarover wij u hopelijk spoedig duidelijkheid kunnen bieden.

KOORLID (OT) Maar het gaat hier om de Trojaanse adel, daar kunt u toch niet zomaar even over beslissen?

AGAMEMNON Dat kan dus wel. Als je overwinnaar bent. Dan kan je dat soort dingen. Geen probleem.

KOORLID (NOS) Klopt het dat zich onder deze vrouwen ook Helena bevindt, de vrouw om wie deze oorlog begon?

AGAMEMNON Dat is correct.

KOORLID (CNN) Koning Menelaos, hoe ziet u ernaar uit uw vrouw weer te zien?

MENELAOS Ik heb tien jaar moeten wachten. En nu krijg ik mijn vrouw terug.

KOORLID (CNN) Spannend. En hoe geldt dat voor u allen? U heeft ook al jaren uw thuis niet meer gezien, wat heeft u het meest gemist?

ODYSSEUS Deze oorlog heeft mij de kans weggenomen om mijn zoon, Telemachos, op te zien groeien. Ik vertrouw erop dat mijn vrouw Penelope hem met de waarden van een goede Griek heeft opgevoed, maar ik had er graag voor hen beide willen zijn.

KOORLID (OT) De enige goede Griek... is een dooie! (*Zij van Bovenaf grijpen in*)

KOORLID (BBC) En u, koning Agamemnon, hoe kijkt u naar uw thuiskomst?

AGAMEMNON Natuurlijk kan ik niet wachten om weer thuis te zijn, mijn vrouw en kinderen weer te zien, maar als soldaten en veldheren hebben we nu eenmaal verplichtingen.

HIJ Exact, en daarmee is er een einde gekomen aan deze persconferentie. De heren hebben nog veel te doen. Wij danken hen voor hun tijd en u, dames en heren van de pers, voor uw aanwezigheid. Gegroet!

Akte II

Scène 19 *Klaar.*

HEKABE Daar gaat mijn laatste dochter. Nu heb ik alleen de zorgen voor mijn jongste, die hier moet blijven leven.

TALTHYBIOS Maak je maar geen zorgen. Het leven is haar geen last meer.

HEKABE Dan blijkt mijn vermoeden dus waar. Laten we ons dan niet langer druk maken. Kom, trillende, trillende knieën, laat me mijn voeten verzetten, ga het slavenbestaan tegemoet.

TALTHYBIOS Slavenbestaan? Je hebt jezelf een goede naam gegeven. Door man kinderen en status. De oorlog ontnam je dat allemaal, behalve het feit dat je die dingen bereikt hebt: je goede naam ben je niet kwijt, daarom ben je nog steeds hier.

HEKABE Hoor je hoe leeg je woorden klinken? Ik waardeer je poging, maar wat koop ik voor je woorden?

TALTHYBIOS Laat me het zo zeggen: mij kwam alles aanwaaien. Ik heb het niet breed, maar ook nooit tekort gehad en deze oorlog heb ik vooral van een veilige afstand gezien. En zo heb ik niets te klagen, ik weet wat ik mag verwachten van mijn leven en wat niet.

HEKABE Zeg je nu werkelijk dat een leven met hoogtepunten en dus dieptepunten beter is dan jouw vlakke lijn?!

TALTHYBIOS Ja! Of in ieder geval... Het gaat er bij mij niet in dat u na alles overleefd te hebben, opgeeft.

HEKABE Je bent naïef.

TALTHYBIOS Noem me naïef, maar na een dieptepunt kan het toch alleen beter gaan?

HEKABE Je hebt gelijk. Maar niemand weet hoe diep het dal is.

FIN

Productie

Regie

Nelie Vos & Jeroen Meertens

Scenario

Jeroen Meertens

Thijs Verasdonck

Nelie Vos

Producent

Thijs Verasdonck

Cast

Evelien Renders	<i>(Hekabe)</i>
Celine Teeuwen	<i>(Andromache)</i>
Mirella Jongsma	<i>(Helena)</i>
Joos de Ruiters	<i>(Kassandra)</i>
Stefan van den Berg	<i>(Agamemnon)</i>
Thijs Verasdonck	<i>(Menelaos)</i>
Thomas Pijnaker	<i>(Odysseus)</i>
Ramon Frederix	<i>(Neoptolemos)</i>
Olle Paap	<i>(Talthybios)</i>
Thijs Strangmann	<i>(Hij van Bovenaf)</i>
Floor Zwertbroek	<i>(Zij van Bovenaf)</i>
Ralph Berns	<i>(Koorlid, Omroep Troje)</i>
Rosa Poels	<i>(Koorlid, NOS)</i>
Elli Damen	<i>(Koorlid, CNN)</i>
Jens Brugman	<i>(Koorlid, BBC)</i>

Toneelcommissie

Jeroen Meertens *(voorzitter)*
Thijs Verasdonck
Nelie Vos
Rosa Poels *(pr-manager)*
Corel van den Brink
Joos de Ruiter *(secretaris)*
Dylan Bredeveld *(penningmeester)*
Thomas Pijnaker

Kostuums

Thijs Verasdonck
Nelie Vos
Aafke Roodzant
Joos de Ruiter
Thomas Pijnaker

Decor

Bert Vos

Techniek

Bouwe Zwertbroek

Fotografie

Ramon Goumans

Muziek

Amez Amma

Vormgeving tekstboekjes

Thijs Verasdonck

Sponsors

Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit

Nederlands Klassiek Verbond

Sodalitium Classicum Noviomagense

Stichting Carptim

Vrienden van het Gymnasium

Met speciale dank aan

Esmée Bruggink (casting)

Rene Saleming (locatie)

Vincent Hunink

De Tragedie van Euripides door de Ogen van Nu

De Trojaanse Oorlog is gestreden. Tussen de brokstukken van de stad Troje ontmoeten we een handvol Trojaanse vrouwen: Hekabe, Andromache, Cassandra en Helena. Verloren hebbend wat hen lief was zijn de vrouwen ten prooi gevallen, niet alleen aan de Grieken, maar ook aan een Koor Journalisten. De Pers verstoort de vrede van de Griekse heren Agamemnon, Menelaos, Odysseus en Neoptolemos. Zij zijn als overwinnaars achtergebleven in Troje. Aan hen is de roem en de glorie, niemand kan aan hen tippen. Toch verschijnt een macht hoger dan zij aan de horizon, een macht van Bovenaf. Ze zijn gekomen om met de hulp van de Journalisten de Heren op hun plek te zetten.